

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter
om strålskärmning av lokaler för diagnostik
eller terapi med joniserande strålning;

Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd
om tillämpningen av föreskrifterna (SSMFS
2008:11) om strålskärmning av lokaler för
diagnostik eller terapi med joniserande
strålning;

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om strålskärmning av lokaler för diagnostik eller terapi med joniserande strålning;¹

SSMFS 2008:11

Utkom från trycket
den 30 januari 2009

beslutade den 19 december 2008.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreskriver följande med stöd av 7 § strålskyddsförordningen (1988:293).

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller för lokaler som används för diagnostik eller terapi med joniserande strålning inom sjukvård, tandvård eller veterinärmedicinsk verksamhet.

Lokalernas utformning och strålskärmningens dimensionering

2 § Lokaler ska utformas så att risken för att personer oavsiktligt bestrålas minimeras.

3 § Lokalerna ska vara byggda så att det är osannolikt att bidraget från verksamheten till den effektiva dosen överstiger 0,1 millisievert (mSv) per år för personer som vistas utanför lokalerna i utrymmen som inte klassificeras som kontrollerat eller skyddat område.

4 § För sådana lokaler som anges i *bilagan* till dessa föreskrifter ska kraven i 3 § anses vara uppfyllda om strålskärmningen är dimensionerad enligt *bilagan*. Vid sådant förhållande behöver inga mätningar och beräkningar enligt 6 § utföras.

5 § Patienten ska kunna observeras från utrustningens manöverplats. Detta krav behöver inte vara uppfyllt, om lokalen endast används för röntgenutrustning med intraoralt placerade bildmottagare.

---

¹ Dessa föreskrifter och allmänna råd har tidigare kungjorts i Statens strålskyddsinstitutets författningssamling (SSI FS 2005:6).

Verifiering av strålskärningen

6 § Då nya lokaler har uppförts eller då verksamheten i eller utanför en lokal har förändrats så att det inte går att utesluta att kraven i 3 § inte är uppfyllda ska stråldosmätning och beräkning göras.

7 § Dokumentation över beräkningar och mätningar ska sparas till dess nästa beräkning respektive mätning utanför rummet är utförd.

Undantag

8 § Strålsäkerhetsmyndigheten får medge undantag från dessa föreskrifter om särskilda skäl föreligger och om det kan ske utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 februari 2009.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

ANN-LOUISE EKSBORG

Anja Almén

1. Lokal där röntgenutrustning med rörspänning om högst 75 kV avsedd för intraoralt placerade bildmottagare används

1.1 I väggar, golv, tak, dörrar och fönster ska strålskärningen motsvara minst 0,5 mm bly.

1.2 I väggar, golv, tak och dörrar till lokaler inom kliniken där personer endast tillfälligt uppehåller sig ska strålskärningen minst motsvara 0,25 mm bly.

1.3 Väggarna ska vara skärmade till en höjd av minst 2,1 m.

1.4 Dörr mot korridor eller dörr till annat behandlingsrum behöver inte strålskärmas om primärstrålning inte riktas mot dessa.

1.5 I golv och tak direkt anslutande till mark eller till yttertak krävs ingen strålskärning.

1.6 I ytterväggar och fönster i dessa krävs ingen strålskärning om personer inte vistas på ett avstånd mindre än 5 meter.

1.7 Hål i strålskärningen ska täckas om hålets diameter överstiger 75 mm.

1.8 I en lokal där antalet exponeringar är maximalt 15 per vecka krävs ingen strålskärning.

1.9 Mobila strålskärmar ska användas vid mobil verksamhet då antalet exponeringar överstiger 15 per vecka. Skärmarna ska ha en strålskärning motsvarande minst 0,25 mm bly.

2. Lokal där utrustning avsedd för panoramaröntgen används

2.1 I väggar, golv, tak, dörrar och fönster ska strålskärningen motsvara minst 0,5 mm bly.

2.2 Väggar ska strålskärmas till en höjd av minst 2,1 m.

2.3 I golv och tak direkt anslutande till mark eller till yttertak krävs ingen strålskärning.

2.4 I ytterväggar och fönster i dessa krävs ingen strålskärning om personer inte vistas på ett avstånd mindre än 5 meter.

3. Lokaler avsedda för veterinärmedicinsk röntgendiagnostik

Allmänna krav på strålskärning anges i tabellen under punkt 3.1.

3.1 Strålskärning motsvarande en tjocklek i mm bly.

Maximal rörspänning U	Väggar, golv, tak, dörrar och fönster
$U \leq 75$ kV	0,5
$75 < U \leq 100$ kV	1,0
$100 < U \leq 150$ kV	2,0

3.2 I golv och tak direkt anslutande till mark eller till yttertak krävs ingen strålskärning.

3.3 I ytterväggar och fönster i dessa krävs ingen strålskärning om personer inte vistas på ett avstånd mindre än 20 meter.

3.4 Väggar ska strålskärmas till en höjd av minst 2,1 m eller högre om primärstrålningen riktas högre upp på väggen.

3.5 Mobila strålskärmarna ska användas då mobil röntgenutrustning används om primärstrålning kan träffa personer i omgivningen. Skärmarna ska ha en strålskärning motsvarande den som anges i tabellen, punkt 3.1.

4. Lokaler där bara smådjur undersöks och strålriktningen är låst mot golvet

4.1 I väggar, golv, tak, dörrar och fönster som vetter mot utrymme som inte tillhör kliniken ska strålskärningen motsvara minst 1 mm bly.

4.2 I väggar, dörrar och fönster inom kliniken ska strålskärningen motsvara minst 0,5 mm bly.

4.3 Väggar ska strålskärmas till en höjd av minst 2,1 m.

4.4 I ytterväggar och fönster i dessa krävs ingen strålskärning om personer inte vistas på ett avstånd mindre än 5 meter.

5. Lokaler avsedda för röntgendiagnostik inom sjukvården eller tandvården*

Allmänna krav på strålskärmning anges i tabellen under punkt 5.1.

5.1 Strålskärmning motsvarande en tjocklek i mm bly.

Maximal rörspänning U	Väggar, golv, tak, dörrar och fönster
≤ 40 kV	0,25
$40 \leq 75$ kV	0,5
$75 < U \leq 100$ kV	1,0
$100 < U \leq 150$ kV	2,0

5.2 I golv och tak direkt anslutande till mark eller till yttertak krävs ingen strålskärmning.

5.3 Väggar ska strålskärmas till en höjd av minst 2,1 m eller högre om primärstrålningen riktas högre upp på väggen.

5.4 Mobila strålskärmar ska användas då mobil röntgenutrustning används om primärstrålning kan träffa personer i omgivningen. Skärmarna ska ha en strålskärmning motsvarande minst 1,0 mm bly.

6. Strålskärmande material

I föreskriften anges strålskärmning i mm bly i tabellen under punkt 6.1 anges några exempel på alternativa material. Eventuella fogar ska vara fyllda med fogmassa av motsvarande densitet som materialet.

6.1 Alternativa material för strålskärmning

Nominell rörspänning U	$U \leq 75$	$U \leq 75$	$75 < U \leq 100$	$100 < U \leq 150$
Referensvärde för blytjocklek, mm	0,25	0,5	1,0	2,0
Alternativt material (densitet, kg/m ³)				
Stålblåt, mm (7800)	1,5	3	–	–
Lättbetong, mm (500)	70	150	250	–
Betong, mm (2300)	50	50	90	160
Tegel, mm (1500)	70	70	120	250
Gipsskivor 13 mm, antal	4	8	–	–

* Utom lokaler som avses i 1 och 2.

Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna (SSMFS 2008:11) om strålskärmning av lokaler för diagnostik eller terapi med joniserande strålning;

SSMFS 2008:11

Utkom från trycket
den 30 januari 2009

beslutade den 19 december 2008.

Strålsäkerhetsmyndigheten beslutar följande allmänna råd.

Till 3 §

Effektiva dosen kan uppskattas genom beräkningar eller mätningar av persondosekvivalenten eller miljödosekvivalenten.

Dessa allmänna råd börjar gälla den 1 februari 2009.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

ANN-LOUISE EKSBORG

Anja Almén

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: +46 8 799 40 00
Fax: +46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se